

Izhaša ob 4 jutraj.

Stane celoletno ... 180 K
mesečno ... 15
za zased. ozemlje ... 300
za inozemstvo ... 400

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) ... 2 K
mal oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) ... 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

Upravišništvo:

Sodna ulica št. 6
Telefon št. 86.Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842

Plebiscit v Sleziji ugoden Nemčiji

BERLIN, 21. marca. (Izv.) Po zadnjih, semkaj dospelih uradnih poročilih je plebiscit v Gornji Sleziji končal s zmago Nemčije. Doslej je rezultat sledeči: Nemci so dobili 742.000 glasov, a Poljaki 478.000. To so glavni podatki, rezultati ki še manjkajo ne bodo izpremenili končnih števil, tako, da je gotovo, da bodo imeli Nemci v najslabšem slučaju 61 odstotkov glasov. Mesta so glasovala kompaktno za Nemčijo, a industrijski centri, kjer imajo večino socialisti, so glasovali za Poljsko. Navdušenje v Nemčiji je velikansko.

BERLIN, 21. marca. Po dosedanjih poročilih iz posameznih glasovalnih krožij kaže glasovanje po ugotovitvi medzavezniške komisije nastopni iz-

id: Olešno 24.200 nemških glasov in 11.400 poljskih, Klučborg 43.000 nemških, 2300 poljskih, Lublin 15.100 nemških, 13.800 poljskih, Tarnovica 17.600 nemških, 27.000 poljskih, Strelce 22.500 nemških, 22.900 poljskih, Gorenja Glogova 32.700 nemških, 4500 poljskih, Kozel 36.300 nemških, 11.700 poljskih, Gliwice 58.000 nemških, 32.000 poljskih, Glubčice 65.100 nemških, 300 poljskih, Ratiborz 48.700 nemških, 20.700 poljskih, Katowice 76 tisoč 400 nemških, 69.800 poljskih, Krolevska Huta (mesto) 31.800 nemških, 10.800 poljskih, Bytom 73.900 nemških, 73.500 poljskih, Zabrze 45 tisoč 200 nemških, 43.000 poljskih, Pšcina 14.400 nemških, 41.000 poljskih, Rybnik 28.500 nemških, 50.000 poljskih, Opole 81.000 nemških, 26.000 poljskih.

Kritičen incident v Beogradu

SPOR ZA UPRAVNO RAZDELITEV DRŽAVE.

BEOGRAD, 21. marca. (Izv.) Z ozirom na težkoče, ki so nastale v vprašanju administrativne razdelitve države, je imenovanje novih ministrov odloženo, dokler se ne reši to vprašanje. Vsled tega je sklican za jutri dopoldne ministrski svet pod predsedstvom regenta da z ozirom na danes nastali položaj še enkrat pretrese vprašanje upravne razdelitve. Muslimani se strinjajo z vladnim predlogom.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Danes dopoldne je bila seja ožjega odseka ustavnega odbora pod predsedstvom Pašića. Razpravljalo se je o členu 62 ustave in o prehodnih naredbah k temu členu. Do sporazuma ni prišlo; vendar sta radikalka Ljuba Jovanović in Laza Marković pristala na to, da se podredita sklepom večine, ki se pridružuje vladnemu predlogu s sledečim besedilom: «Uprava v kraljevini se vrši po oblasteh; srežih in občinah. Razdelitev v oblasti se izvrši z zakonom po prirodnih socialnih in ekonomskih prilikah. Ena oblast more imeti največ 700.000 prebivalcev. Dve ali več oblasti se more spojiti v eno največjo. Končno odločitev v tem vprašanju princse skupščina dotičnih oblasti. Tudi taka oblast ne sme imeti več kot 700.000 prebivalcev».

Prehodna odredba se glasi: «Dokler se ne izvrši z zakonom razdelitev v oblasti, do tedaj bodo okruzi v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Črni gori in Sloveniji, županije na Hrvaškem in v Slavoniji in Vojvodini veljale za oblasti in vodile funkcije oblasti po tem načelu». Dr. Žerjav in dr. Vošnjak sta izjavila, da te formulacije ne moreta sprejeti.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Med popoldanskim sejo ustavnega odbora so se pogajanja zaradi stilizacije člena 62 nadaljevala. Dr. Žerjav je zahteval odložitve sklepanja glede pre-

hodne naredbes za kasnejšo dobo. Za slučaj pa, da bi se imelo rešiti to vprašanje že sedaj, je predlagal, naj se pospeši delo za priprave zakona administrativne razdelitve. Z ozirom na bojazen, da skupščina ne donese pravčasno zakona o razmejitvi oblasti, naj se v slučaju, da zakon ne bo sklenjen tekom enega leta, pooblasti vlada, da to vprašanje regulira z naredbom v sporazumu z zakonodavnim odborom. Jutri ob 9. uri dopoldne se pogajanja nadaljujejo v ožjem odboru.

NOVI MINISTRI.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Ministrski svet je danes rešil vprašanje rekonstrukcije vlade. Poslanec Pucelj (SKS) je prevzel ministrstvo poljedelstva, posl. dr. Karahmedović (musl.) narodno zdravje, posl. doktor Spaho (musl.) trgovino in industrijo. Vsled tega so bile potrebne nekatere spremembe v dosedanjih razdelbi portfeljev. Minister dr. Vekoslav Kukovec (JDS), je prevzel svoj stari resort socialne politike, dosedanj minister za soc. politiko Milivoj Jovanović (JDS) pa vere. Dosedanji minister poljedelstva Velizar Janković (rad.) postane minister saobračaja, min. Jovan Jovanović (rad.) pa se vrne v ministrstvo gradjevin.

SPREMEMBE V DEŽELNIH VLADAH.

Istočasno je ministrski svet uredil vprašanje pokrajinskih vlad. V Bani ostane predsednik dr. Gjurjevič, podpredsedstvo in poverjenstvo za trgovino in industrijo dobijo muslimani, v Dalmaciji bo imenovan za predsednika M. Bartulica, podpredsednik bo demokrat, na Hrvaškem bo imenovan znani zadrugar profesor Gjermanović za narodno gospodarstvo, za pravdo pa Mladen Popović, oba radikalka. Zadeva slovenske deželne vlade se bo reševala po Veliki noči.

Če jav je Kronštat?

Varšava, 21. marca. (Brezlično). Iz Helsinfora poročajo, da je Kronštat zopet v rokah upornikov. Boljševiki so se držali v mestu komaj par ur. Protirevolucijski komite se je vrnil iz Finske v Kronštat.

Moskva, 21. marca. (Brezlično). V Kronštat se vrača normalno življenje. Železniški promet se polagoma prebuj.

Moskva, 21. marca. (Brezlično). Dne 19. marca se je vršila v Kronštat velika parada rdečih čet. Vse sovjetske ustanove zopet poslujejo.

Pariz, 20. marca. (Izv.) «Echo de Paris» javlja iz Rige: V Moskvi je zadnjih deset dni bil popoln mir. Včeraj pa je zaradi prehranske kri-

ze prišlo do novih velikih nemirov. Okrog 40.000 delavcev in mnogo tisoč žensk in otrok je v ogromnem sprevodu korakalo proti sredi mesta. Nosili so bele zastave. Predno je pa sprevod prikorakal od trga pred katedralo, so letonski strelci otvorili ogenj na množico, ki se je razbežala v divjem strahu. Mnogo stotin delavcev, žensk in otrok je obležalo mrtvih in ranjenih od strelov, deloma pa pohojenih. Odigrali so se strahotni prizori!»

Nauen, 21. marca. (Radio Grič). Po vestih iz Washingtona se je ameriški minister za trgovino izjavil za to, da se Nemčiji dovoli kredit za trgovino.

Državni komisar v Kmetijski družbi

Ljubljana, 21. marca. Ker se je klerikalni glavni odbor kmetijske družbe dosledno upiral sklicati ustanovni zbor kmetijske družbe in so ostali vsi dosedanj opomini vlade brezuspešni, je deželna vlada včeraj glavni odbor razpustila ter izročila njegove posle državnemu komisarju. Za komisarja je bil imenovan doktor Spiller-Muys, kot svetovalec sta mu pridružena dosedanj predsednik kmetijske družbe bivši poverjenik Jan ter gen. ravnatelj Pirc. Državni komisar je dobil nalog sklicati ustanovni zbor kmetijske družbe s starimi delegati. Občni zbor bo razpisal s posebno izdajo uradnega glasila kmetijske družbe «Kmetovalca».

Občni zbor «Samopomoči»

Ljubljana, 21. marca. Nocoj ob pol 9. uri se je vršil v Mestnem domu občni zbor Zadrugne javnih namestencev «Samopomoči». Udeležba je bila izredno velika. Opažati je bilo, da je razno šušljanje o gospodarstvu zadrug, ki se je zadnje čase razširjalo po Ljubljani, rodilo dosti močno nevoljo, ki hoče jasnosti in remedure. Občni zbor je bil že skrajno potreben, ker le temeljit razgovor na njem zamore razpršiti nevarnost, ki ogroža obstoj in razvoj potrebne uradniške organizacije. V celoti se je občni zbor vršil dosti mirno. Razburjenje, ki je tuintam završalo, bi moglo predsedništvo preprečiti, da je pravčasno zabranilo dvogovore.

Občni zbor je otvoril zadrugni predsednik g. Fr. Govekar. Zapisnik zadnjega (ustanovnega) občnega zbora se odobri. Iz poročila tajnika posnemamo, da je zadruga štela koncem leta 1920. 3200 članov s 25.000 družinskimi člani. Poročilo toži, da je zadrugi primanjkovalo denarnih sredstev, da ni mogla vedno uspešno izkoristiti ugodnih konjunktur.

Na zahtevo občnega zbora je podal blagajnik pojasnilo k odstopu gospodarskega vodje zadrug pisarniškega ravnatelja Bizjaka. Ovdabe, katere so došle na zadrugo, očitajo ravnatelju Bizjaku več dejanj, s katerimi je baje škodoval zadrugo in okoristil sebe. Referent se je vzdržal kritike in je samo prečital korespondenco med načelstvom in ravnateljem Bizjakom. Po izjavi predsednika stvar za ovadbo državnemu pravniku še ni zrela. Tudi druge uslužbenke se je odšlo radi nečednih manipulacij. Blagajniško poročilo omenja vrednost zaloge, ki znaša 5 milijonov 568.000 kron. Bilanca izkazuje za poslovno leto 1920. čist dobiček 16.010 kron.

Proti podelitvi absolutorija sedanjemu načelstvu se je oglasil revident Klavara. Predlagal je izvolitev posebnih revizorjev, ki naj še enkrat temeljito revidirajo vsa aktiva in pasiva. Dodatno predlaga knjigovodja čkovnega urada Rozman, da naj se inventarizira stanje zaloge blaga, na način, ki brezdvomno ugotovi pravo vrednost blaga. V ta revizijski odbor so bili izvoljeni: svetnik Poljanec, revident Klavara, knjigovodja Rozman in Trupej. Poslednja dva kot zastopnika organizacij.

Nato predsednik ob pol 12. uri zaključil občni zbor. Volitve se niso vršile ker staro načelstvo še ni dobilo absolutorija.

Nova emisija delnic Narodne banke

Beograd, 21. marca. (Izv.) Na današnji seji finančno-ekonomskega komiteja se je sklepalo o izpremembah zakona o Narodni banki. Prišlo bo do nove emisije delnic pod ugodnejšimi pogoji, da se privabi širši krog interesentov v zbor delničarjev.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Danes je bila v finančnem ministrstvu seja, v kateri se je delalo na formulaciji predloga za novo uvozno tarifo,

Aneksijska proslava v Trstu

Velikanski dirindaj. Zastave so se včeraj še pomnožile, če je to sploh bilo mogoče. Ni oglja, ni okna, ni balkona, kjer ne bi bili pritrjeni zastave ali girlande ali vsaj balončka. «Mo-raš!» Tudi na «Edinosti» visi nad vhodom v tiskarno velika rdeča - belozelena kača, dokaz prisiljene vdanosti. Na naši delegaciji v ulici San Giovanni visi pri srednjem oknu velika jugoslovanska trobojnica z našim državnim grbom, pri obeh postranskih oknih pa dve italijanski zastavi. Tudi naši trgovci in obrtniki so razobesili zastave vsi, drugače bi prišli fašisti razbijati. Fasico je te dni sploh v svojem elementu. Napravil je s proslavo dober «kšeft». Zasigural si je na stotine čolnov in jih dajal v najem, da so se «patrijoti» peljali vojnim ladjam nasproti. Zaslužil je pri tem lepe novce, še več pa s prodajo zastav. Imel jih je v zalogi 40.000 (štirideset tisoč!) in jih je vse spravil v denar že prvi dan!

Med došleci iz Italije je tudi mnogo godč, med njimi mestna benečanska in mestna rimska. — Vreme se obnaša kakor italijanski zaveznik. Lahom treba priznati: Logaški kolodvor so pustili kakor svinjski hlev, slavnosti pa znajo prirejati. Cesar je sicer v Jugoslaviji premalo, tega je pri njih mnogo preveč.

Incidentov doslej še ni bilo. Zdi se, da so fašisti dobili migljaj, naj ne kvirajo elavnosti. V soboto zvečer so karabinjerji napravili obširen pogon po vseh zloglasnejših lokalih in vse prisotne preiskali, ali imajo seboj kaj orožja.

Sredi svežega in bučnega demonstrativnega veselja so naši ljudje mrki, molčeči. Večina jih je odšla na izlete, ali ostala doma, nekaj naših je pa tudi gledalo, radovedno, toda s kakšnimi občutki! Današnja «Edinost» objavlja danes uvodnik «Križa sovjetske republike». Laški so polni ditiramb in avtografov.

Na kolodvoru je bil velikanski sprejem rimskih, beneških in drugih gostov in zastopnikov vlade, parlamenta, senata in raznih mest, korporacij itd. Castna straža, godbe, zastave, grbi, množica vpije. Med množico zopet na tisoče vojaštva. Vse uradništvo. Vse, kar dajejo ozke ulice starega mesta, vse, kar Trst premore. Za vsako priliko sprevod. Pri nas ni vse leto toliko sprevodov kakor te dni v Trstu. — Z drugim vlakom so prispeli general Pettiti in nekateri ministri. Poseben sprejem je bil na trgovsko-obrtni zbornici, v katedrali je bil slovesen Te Deum, škof Bartolomeasi je imel slavnosten govor. Rekel je: Vatikan je že leta 1848. pristal na italijansko željo za svobodo. Pij IX. je že blagoslovil orožje. Sin enega borec za svobodo iz leta 1848. je leta 1918. prihitel v Trst, da konča osvobodilno delo, da izpolni obljubo rimskega nadpasterja, da blagoslovi zmagovito italijansko orožje. V cerkvi so potem igrali «kraljevo koračnico». Zvečer je bila slovesna predstava v Teatro Verdi. Peli so razne himne, Garibaldijeve, ardiške, seveda tudi Momellijevo proti Slovincem («Va fuori straniero!»). — Banketi so bili na gubernatoratu, na komandaturi itd.

Danes ob 11. so v ljudskem vrtu odkrili spomenik «Italija premagala dvoglavega orla». Udeležba nekomandiranega občinstva je bila znatno manjša. Opoldne se je z ložije vladne palače slovesno proklamirala aneksija. Tu je bil trg zopet poln občinstva. Slovesnost sama je bila dobro pripravljena. Cel bataljon kot častna straža, na balkonu vse došle vladne osebnosti, ministri in generali, zastav tu največ fašisti povsod, da vzdrže navdušenje, — če bi ne vedel, kako je, bi mislil, da je vse pristno. Toda Trst ve, da se mu je prečitala obsodba. In ona množica, ki stori vse, kar hoče spretna režija, je vpila svoj «Evviva».

Popoldne bodo zopet banketi, sprejemi, zlate medalje se bodo delile v «Verdiju» vsem dobrovoljem iz «Venecije Giulije», — potem več koncertov, sprejem v vladni palači in zvečer na morju čarobna razsvetliava. O tem Vam bom poročal.

Zalna nedelja

Ljubljana, 21. marca.

Ko je italijansko fašistovstvo v takozvani Julijski Benečiji po treh letih zasedbe proslavljalo aneksijo naših krajev, je Ljubljana dokazala svoje sočutje z onimi, ki so postali sužnji.

Pod plapolanjem žalnih zastav so se zbrali tisoči in tisoči našega naroda pred našo univerzo — in to naj bo simbol — da izreko svojo prisego: zločina ne priznamo, meja na Karavankah, na Snežniku in Nanosu ne priznamo. Jugoslovanski omladinci in dobrovoljci so položili spominski kamen, ki naj ne bode kamen, ki se je zavalil na grob, ampak temeljni kamen, ki se bo na njem zidala stavba našega popolnega ujedinjenja.

Bil je veličasten trenutek, ko so govorili govorniki poteptanih, ko je zbrani narod pozval jugoslovanski dobrovoljec k prisegi, da jugoslovanski narod svoboden in ujedinjen nikdar ne bo priznal izgoljufanega korodkega plebiscita, rapalske pogodbe.

In ko so vzdali pred domom naše omladine spominsko ploščo s kratkim naslovom: «Zasedenemu ozemlju», čutile so vse one nepregledne množice dolžnost, ki jih čaka v prihodnjih dnevih.

Bila je res žalna manifestacija, ki je izražala našo trdno voljo, svečana in dostojna, brez demonstracij in pompoznihi obhodov, bila je samo izliv in izraz naše volje in naše odločnosti.

Bilo bi odveč ponavljati besede, ki so bile govorne na manifestaciji, dovolj je, da konstatiramo, da smo jih čutili v svojih dušah vsi, ki smo gledali množice.

Prisega, ki so jo položile množice na manifestaciji pred slovensko univerzo, prešle so v delo, ko so se zbrale popoldne naše sestre, da se zbero v kolo s sestrami iz vse naše domovine, da začno pripravljati za nas, ki smo se odzvali prisegi, sestrski obliži, da oblečejo bele halje in pridejo med nas, ki bomo dali za narod z onstran Karavank in Snežnika svojo kri.

Delo obrambne in človekoljubne misli smo izvršili včeraj, a naj ne ostane to samo v besedah, ki so bile izpregovorne včeraj, eno kolo naj bo naše kolodelo požrtvovalnosti, delo ljubezni, delo moči.

Na manifestacijskem shodu pred univerzo so govorili dr. Rožič, poslanec Brandner, dobrovoljec šlajmer in akademik Ude. — Nato se je vzdala spominska plošča, zastave so se poklonile, pevci so zapeli naše narodne himne in razšli smo se v zavesti naloge, ki nas čaka. Zalne manifestacije se je udeležilo nad 10.000 ljudi.

Grška mobilizacija proti Turkom

Pariz, 21. marca. (Radio Grič). Ob pozivu tretjega letnika pod orožje je grški kralj Konstantin izdal na narod proglas, v katerem izjavlja, da bodo nove čete ojačile grško posadko na vzhodu.

BOLŠEVIŠKE SKRIVNOSTI

RIM, 21. marca. Oblasti so včeraj odprle dvanajst od 27 zavojev, ki jih je zadržala carinska uprava in ki pripadajo ruski trgovski komisiji. Našli so velike množice biscev, briljantov, zlata, diamanov, perzijskih preprog in srebrnega orodja. Sestavljen je bil inventar. Preiskava se bo jutri nadaljevala.

AMERIKA IN JAPONSKA.

LONDON, 21. marca. Iz Tokija poročajo uradno, da bo Japonska, ko izvede svoj mornariški program, imela leta 1927. mornarico, ki bo skoro tako velika kakor ameriška. Na tretjem mestu bo stala Anglija.

Zalne manifestacije v Zagrebu in Mariboru

Zagreb, 20. marca.

Danes ob desetih dopoldne se je vršila protestna manifestacija, ki jo je organiziral Jadranski zbor proti aneksiji Istre, Trsta in Primorja po kraljevini Italiji. Izpred Sokolskega doma na Wilsonovem trgu je krenil manifestacijski sprevod molče po Kukovičevi ulici, Zrinjevcu, Strossmayerjevi ulici, Jelačićevem trgu, ilici, Frankopanski ulici nazaj na Wilsonov trg. Na čelu sprevoda je jedila sokolska konjica, za njo pa je korakala akademska mladina z zastavo, nato zastopniki raznih društev in korporacij, zastopniki mestne občine, sokoli in sokolice peš. Na Wilsonovem trgu je imel namesto službeno zadržanega župana nagovor podžupan Kontak.

Ob enajstih se je v veliki saborski dvorani vršila ustanovna skupščina glavne podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu. Kot zastopnik regenta prestolonaslednika Aleksandra je prisostvoval skupščini ban dr. Tomislav Tomljenović, ki je bil od zborovalcev pozdravljen z živahnimi živio-klici. Predsednik začasnega odbora dr. Fran Ilesić je otvoril skupščino z nastopnimi besedami: «Bratski zbor! Kot predsednik začasnega odbora podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu vas najprvič pozdravljam. To je prvič, da so se na skupnem posvetovanju sestali zastopniki vseh glavnih podružnic. Nato je pozdravil bana ter zastopnike Jugoslovenske Matice iz Beograda dr. Božo Markovića in dr. Ivo Mogorovića, končno odposlanca podružnic iz Osjeka, Splita, Ljubljane (g. Mahkota) in Maribora. Bratski zbor! Naša lica so danes do duše resna, toda vedra. Naša kultura in njena čistost se bosta težko maščevala nad onim, ki je grešil, pa še proslavlja svoje grehe pred drugimi. Naša srca so sicer razburjena, toda ne od trenutne razburjenosti, temveč od čvrste nepokolebljive volje, ki začrtava pot do dela in s tem v večnost. Naša beseda nam odmeva v Zagrebu, toda naše misli so pri vsakem človeku našega naroda, najsi živi ob sinji Adriji, poslušaja pesmi Učke gore ali zvoke Gosposvetskega zvona. V takem razpoloženju otvarjam prvi zbor glavne podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu, zbor, ki bo njena konstituenta.» (Burno odobravanje.)

Pozdrav regenta.

Nato je govoril ban dr. Tomislav Tomljenović nastopne besede: «Vesleštopovana gospoda! Poverjena mi je posebna čast, pozdraviti vas v imenu Nj. Vis. regenta prestolonaslednika Aleksandra. (Pri teh besedah so vstali vsi zborovalci ter navdušeno vzklikali regentu.) Ves narod kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev vidi v vas kulturne predstavnike in boritelje ter je pripravljen, da vas podpre v človekoljubnem delu za pomoč našim bratom, našim sestram in naši deci širom tujega sveta, ki niso deležni svobode in blagostanja naše velike domovine. Ves naš narod gleda v vašo požrtvovalnost na polju kulture in gospodarstva z željo, da bi bil vaš trud ovenčan z onim uspehom, ki ga iz srca žele člani Jugoslovenske Matice, kakor tudi vsi Jugoslovani. S to željo vas pozdravljam. Da bi bila srečna bodočnost!» (Veliko in dolgotrajno odobravanje.)

Začasni predsednik dr. Ilesić se je zahvalil ter je zaprosil bana, naj v imenu prve skupščine Jugoslovenske Matice sporoči regentu prestolonasledniku Aleksandru izraze zahvale, zvestobe in udanosti. Navdušeno vzklikanje kralju in regentu je trajalo nad pet minut. Banu dr. Tomljenoviću so bile prirejene ovacije ob prihodu, kot tudi ob odhodu.

Potem, ko je ban odšel z zborovališča, je govoril dr. Božo Marković, glavni predsednik centralnega odbora Jugoslovenske Matice ter v svojem govoru izrazil posebno veselje, ker more govoriti v hrvatskem saboru, v katerem je hrvatski narod desetletja vodil boj za ideje, ki jih zastopa tudi Jugoslovenska Matica. Cilj Jugoslovenske Matice je znan in sta ga poudarjala predsednik dr. Ilesić kakor tudi ban dr. Tomljenović. Jugoslovenska Matica ne more iz-

polniti svoje naloge popolnoma, ne da bi razvijala čustva do državnih dolžnosti. Končno se je govornik dotaknil tudi naziva države in izjavil, da se je zgodila velika napaka, ker se ni znala dati našemu narodu podlaga, na kateri bi gradil svojo daljnjo bodočnost. Za tako delo, kakor ga namerava vršiti Jugoslovenska Matica, je potrebna močna Jugoslavija, ki bo znala in mogla izvesti zahteve svojega ljudstva.

Nato je govoril dr. Ivo Mogorović, glavni tajnik centralnega odbora o metodah dela Jugoslovenske Matice.

Člana začasnega odbora tajnik inž. Kabalin in dr. Antončić sta poročala o poslovanju zagrebskega začasnega odbora ter sta bili njuni poročili vzeti na znanje. Po teh poročilih je odbor zbral tekom meseca do ustanovitve podružnice v Zagrebu preko 1000. članov in nad 505.000 kron, ne všteti doneskov, ki so se danes zbiral po vsem mestu.

Nato je bila volitev novega odbora, ter je bil za predsednika izvoljen dr. Živko Petričić, ki je takoj prevzel svoje mesto. Izvoljeni so bili nadalje kot podpredsednik vseučiliški profesor dr. Fran Ilesić, kot tajnik inž. Živković, blagajnik Zlatko Turković, kot odborniki odvetnik dr. Lav Mazura, župnik dr. Svetozar Rittig, učitelj Dušan Pobunović, odvetnik dr. Ivo Spevec, kapetan Lujo Lovrić, ga. Marija Magdić, ga. Marija Frankeš in Jelena Čuk; kot namestniki Boža Manček, dr. Božo Adžija, Ante Brezović, dr. Ferdo Šićić, inž. Ilija Sevlina, dr. Srdjan Budisavljević, za revizorja dr. Ivo Politec in Gjuro Matic.

Po volitvi se je predsednik zahvalil za izkazano zaupanje ter predlagal, da se odpošlje regentu prestolonasledniku nastopna brzojavka: «Nj. Vis. regentu prestolonasledniku Aleksandru, Beograd. Prva skupščina Zagrebu navdušeno pozdravlja svojega kralja osvoboditelja in Vašega kralja. Visočanstvo prestolonaslednika. Jugoslovenska Matica je prežeta s trdnim sklepom, da zastavi vse svoje moči za kulturno in gospodarsko povzdigo naših rojakov v tujini in prosi Vašo Visokost za vzvišeno podporo pri njenem delu.» Brzojavka je bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Nato je govoril še kapetan Lujo Lovrić, nakar se je skupščina zaključila od 13. uri.

Ban Hrvatske in Slavonije dr. Tomislav Tomljenović je odposlal regentu prestolonasledniku Aleksandru naslednjo brzojavko: Nj. kr. Vis. regent prestolonaslednik Aleksander, Beograd. Prva skupščina kulturnih delavcev Jugoslovenske Matice v Zagrebu, ki se je vršila danes v nedeljo, 20. marca, me je naprosila, naj sporočim Vašemu kralju, Visočanstvu izraze zvestobe in udanosti, kakor tudi spontano globoko zahvalo za kraljevi pozdrav, ki sem ga imel čast početkom skupščine izjaviti v imenu Vašega kralja. Visočanstva zagrebskim članom in ostalim delegatom Jugoslovenske Matice, zbranim v stari saborski dvorani iz vseh krajev naše kraljevine. — Ban dr. Tomljenović.»

MARIBOR, 20. marca. Ob tisočglavi udeležbi se je ob priliki italijanske aneksijske proslave v našem Primorju vršila danes dopoldne na Glavnem trgu impozantna žalobna manifestacija. Raz vseh javnih poslopj so se vile žalne zastave. Zborovanje je otvoril za magistratnega balkona predsednik mariborske podružnice Jugoslovenske Matice prof. Ribarič.

V imenu sokolstva je izpregovoril dr. Vladimir Serbec, ki je poudarjal, da se usoda naroda odloča na bojiščih. Na teh pa je treba junakov in te je treba vzgojiti. Za to delo je treba vzgajati že mladino; čistost in jakost pa pridobi mladina le v telovadnicah. Tako bomo pripravljene nekoč, da zmagonosno korakamo proti jugu in prinesemo našemu Primorju osvobodjenje! Prišlo bo odrešenje. Ako čakate tudi še leta in leta, prišlo bo ujedinenje.

Pevski zbor Glasbene Matice je nato zapel «Buči, buči morje Adrijsko...»

Nato je povzel besedo g. Gjuro Džamonja, ki je kot Hrvat apeliral na skupno delo za osvobodjenje. Ti-

rolci so zakopali svojo zastavo, ko se je njihova zemlja spojila z Italijo. Mi pa bomo visoko dvignili naš prapor in se branili pod njim, da stopimo ob čas z njim na plan. Kakor so židje sprejeli na dan, ki ga cerkev praznuje danes, Krista s palmami in hosano in ga potem bičali in križali, tako tudi Italijani danes proslavljajo aneksijo našega Primorja z rajanjem in svečanostmi ter bodo skušali naš narod razpeti na križ trpljenja. Toda, kakor je Krist vstal iz groba, tako se bo tudi naš narod povrnil k novemu življenju. Da pa bomo pripravljeni za ta trenutek, moramo že sedaj vzgajati svojo dečo v onem duhu, kakor jo je srbska majka, ki je 500 let obujala in klicala otrokom v dušah spomin na Kosovo polje. Učiti moramo množice, da nas najde pripravljene trenutek, ko bo treba osvoboditi naše Gosposvetsko polje in naš Jadran.

Pevski zbor je nato zapel «Hej trubaču».

V imenu zgodovinskega društva je izpregovoril prof. dr. Franc Kovačič, ki je opozarjal zlasti na tri točke, ki nas morajo voditi v našem pripravljalnem delu za osvoboditev zaslužnega Primorja: Delo, varčnost in red!

Pevski zbor je nato zapel «Lepo našo domovino». V imenu NSS je izpregovoril kot zadnji še nadučitelj Hren.

Po zborovanju se je tisočglava množica razvrstila v obhod po glavnih ulicah mesta, nakar se je brez vsakega najmanjšega pripetljaja na Glavnem trgu zopet razšla.

Politične beležke

+ Korektura naše severne meje. Kakor doznavamo, nameravajo ententni zastopniki razmejitvene komisije sporazumno med našo in avstrijsko delegacijo izpremeniti določeno mejo v odseku Sv. Duha in Mure tako, da bi se meja pri Sv. Iliju, na Blaču in pri Svečini povrnila zopet na naravno črto. Sedanja meja gre namreč preveč vijugasto. Ako pride res do take poprave meje, potem upravičeno pričakujemo, da nam prisodi komisija vsaj še del onih posestev, ki so prišla pod Avstrijo. Vsekakor pa bo treba paziti, da se vijuge ne bodo odpravile preveč na našo škodo.

+ Ne gredo v vlado. Narodni socialisti so, kakor javlja njihovo glasilo, sklenili, da njihovi poslanci ne pristopijo klubu SKS. in da ne bodo glasovali za ustavni načrt, dokler se «bistveno ne spremeni». Kako naj se ustavni načrt bistveno spremeni, da bi mogla zanj glasovati gg. Deržić in Brandner, to je uradna tajnost narodno-socialne stranke, katera se tako vestno čuva, da niti pristasi stranke nič ne vedo. Kar se tiče vstopa narodnih socialcev v slovenski agrarni klub bi bilo povdarjati, da je narodno-socialni gospodarski program, kolikor ga imajo, direktno nasproten agrarnemu. Sklepanje o vstopu v agrarni klub je za narodne socialce približno nekaj takega, kakor da bi demokrati hoteli sklepati o vstopu v klerikalni klub. Da so zastupniki o taki eventualnosti razpravljali, je za politično-moralno stališče voditeljev narodno-socialne stranke vsekakor značilno in torej zabeleženo vredno.

+ Glasovi zemljoradniškega kluba za ustavo. Iz Beograda poročajo dne 20. marca: Ministrski predsednik Nikola Pašić je danes ob enajstih dopoldne sprejel predsednika zemljoradniškega kluba, Avramovića. Po daljšem pregovaranju sta ugotovila: 1.) Glede agrarne reforme ostane zemljoradniški klub na svojem stališču, da za ukinitve fevdalnih odnosov ni treba dati odškodnine. Klub zahteva, naj se o tem načeloma razpravlja na splošni podlagi. 2.) Klub bo glasoval za ustavo v celoti, ali tako, da se bodo izvršile posebne omejitve pri onih členih, ki govorijo o začasno izdanih naredbah, če ostanejo dotične naredbe take, kakor jih je vlada predložila. Če se pa te naredbe izpremenijo tako, da se izvoli odsek v skupščini po načelu sorazmernosti, ki bo razpravljalo o začasnih naredbah in jih bo izdal v sporazumu z vlado, kadar skupščina ne bo zasedala, bo klub glasoval za to naredbo.

+ Radić ostane republikanec. Beograjska «Republika» objavlja Radićev pismo, v katerem demantira izjavo dr. Drinkovića v ustavnem odboru, kakor da bi se nameraval odreči svojemu republikanstvu. Radić

izjavlja, da ostane še nadalje republikanec. No torej!

+ Ujedinenje socialističnih frakcij v Jugoslaviji. Dne 24. marca se vrši v Beogradu socialistična konferenca, na kateri se bo razpravljalo o ujedinenju vseh socialističnih frakcij v Jugoslaviji, izvemši seveda komuniste.

+ Arhiv avstrijske uprave v Črni Gori. Iz Beograda poročajo 20. marca: Komisija, ki je imela pregledati na novo najdeni arhiv avstrijske uprave na Cetinju in v Baru, je končala svoje delo. Akti iz tega arhiva so bili vpisani posameznim ministrstvom, v kolikor spadajo v njihov delokrog, ostanki se bo pa spravil v državni arhiv.

+ Za avtonomijo Julijske Benečije. V Vipavi se je vršil pretečeno nedeljo shod zaupnikov vipavskega sodnega okraja. Zastopane so bile vse občine tega okraja. Spored shoda je obsegal v prvi vrsti poročilo o potovanju dr. Vilfana in dr. Slavika v Rim, kjer sta intervenirala glede najnujnejših slovenskih zahtev in želja. Zaupnikom se je sporočilo, da pride v kratkem posebna parlamentarna komisija iz Rima, ki bo preiskovala «ukrepe» in nasilstva 28. meščane italijanske zasedbe. Velik vtis je napravilo poročilo, da se je Giolitti sam izrazil, da se sedanje volitve za Jugoslovane v Italiji posebnega pomena, ker je vlada pripravljena sestaviti načrt narodne avtonomije za nove dežele s sodelovanjem poslancev iz novih pokrajin. Sveta dolžnost vsakega od slovenske matere rojenega volilca je torej, da odda svoj glas slovenskim narodnim kandidatom. Najzanimivejša točka v sporedu je bila ona o narodnih kandidatih. Kakor poroča «Edinost», se je dosegel popolni sporazum glede treh kandidatov, ki pridejo v poštev v severnem okrožju Julijske Benečije. Goriška in Notranjska bosta sami nominirali svoje kandidate. Sprejeta je bila končna resolucija, ki zahteva, da ustvari vlada za vse Italiji priključeno jugoslovansko ozemlje eno edino in skupno volilno okrožje, ker se le na ta način da doseči notranji mir, svoboden narodni razvoj ter gospodarski in kulturni napredek v «novih deželah». Tudi se zahteva popolna svoboda za volilno gibanje. Program naših rojakov v neodrešeni domovini za predstojenčje volitve je: Jugoslovanski klub, klub narodne avtonomije.

+ Izjave grofa Storze o italijanskim znanjij politiki. Iz Rima poročajo dne 19. marca: V odgovoru na interpelacijo glede zunanje politike je izjavil zunanji minister grof Storza: «Protipredlogi, ki jih je stavila Nemčija na londonski konferenci, so bili popolnoma nesprejemljivi. Napor zavezniških strokovnjakov se je izjalovil vsled zlobne volje Nemčije. Tako je prišlo do sankcij. Italija upa, da se na naslednji konferenci doseže lojalni sporazum.» Nadalje je izjavil minister, da je konferenca končnoveljavno v načelu sklenila revizijo sovražne mirovne pogodbe in je poročal nato o italijansko-turški pogodbi, ki je bila sklenjena dne 11. marca. Glede avstrijskega problema je izjavil, da se je na konferenci na podlagi izpovedi izvedencev faktično ugotovilo, koliko potrebuje Avstrija živil in sirovin za tekoče in za naslednje leto. Italija hoče in mora natančno izvesti svoje pravice glede odškodnine, katero ji dolguje Avstrija. Ko bo Avstrija poplačala svojo odškodnino Italiji, katero ji dolguje, se bodo vzpostavili prisični odnosi med obema državama, ki jih je vojna za nekaj časa prekinila. Minister je iz-

javil nato, da se Bosna v kratkem sklenili trgovinski pogodbi s Češkoslovaško in Rusijo. Upa tudi, da se bo s Poljsko sklenila gospodarska pogodba.

+ Georgija in Turčija. Iz Carigrada poročajo dne 20. marca: Georgijska vlada je uknila pogodbo s Turčijo in se pričela pogajati z boljševiki. Izjavila je, da ima v Batumu rajši rdeče čete, kakor Turke. Prebivalstvo pa s tem postopanjem ni zadovoljno in očita vladi, da se je dala voditi po osebnih ciljih. Boje se nemirov, posebno, ker so Turki izjavili, da hočejo za vsako ceno ostati v Batumu.

Prosveta

— Zahvala pesnika Stritarja. Prejemamo častno darilo 10.000 jugoslovanskih kron, ki ga je deželna vlada za Slovenijo naklonila nestorju slovenskih pesnikov Josipu Stritarju, je le-ta poslal predsedniku deželne vlade nastopno zahvalo: «Aspang, 16. marca 1921. Velečastiti gospod predsednik! Blagi mož! Z veliko radostjo in srčno hvaležnostjo sem prejel Vaše in slavne deželne vlade tako obilno darilo — 50.000 avstrijskih kron! Pravih besed za dostojno zahvalo ne najdem. Zadostuj ena sama, pa zajeta iz globočine srca: Hvala! Hvala blagi deželni vladi in Vam za toliko dobroto! Hvala moji ljubi domovini, ki tako lepo, prav po materino skrbni za svojega sina v daljavi! Hvala za darilo in ljubeznivo voščilo! Hvala moja in moje družice, ki je od hvaležnosti vsa navdušena za ljube Slovence. Več mi branijo moje uboge oči, oprostite! Živela Slovenija! Jos. Stritar.» Pismu je pesnik dodal še nastopni pesmi: «Blagemu gospodu dr. Baltiču, predsedniku slavne Deželne vlade za Slovenijo. Kako oji mati domovina, — Ti z blagega moža roko — Lepo, ljubo podpiraš sina, — Ko mu življenje je težko! — Čast ti in hvala, duša blaga, — Bog živi tebe, mati draga! — Aspang, 14./III. Iz posebne hvaležnosti Jos. Stritar.» Tej zahvali je pridejal sivolasi pesnik še naslednje verzice: Slovo Korošcem! Slovenski pravi smo ubožci, — Odpadli so od nas Korošci! — Hudo ta neozdravna rana — Bolela vedno bo Slovana! — Jos. Stritar.

— Slovenska Matica. Odborniki «Slovenske Matice» se vabijo na sestanek, ki bo v torek dne 22. t. m. ob 17. uri v društvenih prostorih in katerega se udeležijo gospod profesor Pata iz Prage.

— Knjižni dar Slovenske Matice. Kakor nam poročajo, je Slovenska Matica kupil prevod romana Lermontova «Junak našega časa» ter ga izda med rednimi publikacijami za tekoče leto. Na to opozarjamo vse gospode prevajalce in založništva.

— Vspored koncerta gne. Amelije de Bartoldove v torek dne 22. marca 1921. v opernem gledališču: 1.) Grieg: Sonata G-Dur. 2.) Wieniowski: Koncert D-moll. 3.) J. Raff: Giga con Variazioni, Op. 92. 4.) Couperin-Kreisler: La Precieuse; b) Pugnani-Kreisler: Preludij in Allegro. 5.) Smetana: Iz odmorine; b) Dvorak: Slovanski ples, Op. 46, št. 8. 6.) Jaromir Weinberger: Une cantilena jalouse; b) Sarasate: Ciganske melodije. Ker obeta koncerta biti v resnici skozi in skozi umetniško dovršeni, naj si vsakdo, komur je do umetniškega užitka pravdočasno preskrbi vstopnice. Umetnico bo spremljala na glasovirju gna. Marija Hellerova Sadecka.

Sokolski vestnik.

37. Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu, da se bodo svezne legitimacije in znaki izdajali pričenši v sredo dne 16. marca od 5. do 7. ure zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu. Po legitimacijo mora priti vsak osebno in mora tudi prinesiti sliko (format 6 x 9). Brez slik se legitimacij ne bo izdajalo. Obenem se poravnava lahko tudi članarino. Opozarja se, da imajo pravico do legitimacije sv. «SOKOL» v VOJNIKU priredi dne 3. aprila ob pol 16. uri v dvorani posojilnice narodno igro s petjem «Divji lovec».

Domače vesti

Ljubljana, 21. marca.

* SPREJEMI PRI DEŽ. PREDSEDNIKU. Zaradi velikonočnih praznikov predsednik deželne valde doktor Baltić na veliki četrtlet dne 24. t. m. in na velikonočni ponedeljek dne 28. t. m. ne sprejema strank.

* Z LJUBLJANSKE UNIVERZE. Izredni profesor za zoologijo na filozofski fakulteti v Ljubljani dr. Jovan Hlad i je imenovan za rednega profesorja zoologije, honorirani profesor Ljubljanske teološke fakultete dr. Josip Ujčić pa za izrednega profesorja moralne teologije.

* IZ ARMADE. Dosedanji pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba general Peter Pešić je imeno-

van za poveljnika savske divizije v Zagrebu. General Tušaković, poveljnik savske divizije, je imenovan za pomočnika načelnika glavnega generalnega štaba. Poveljnik vrbaške divizije v Banjaluki, general Milan Milovanović, je imenovan za drugega pomočnika načelnika generalnega štaba, za poveljnika vrbaške divizije pa je imenovan general Dragutin Kušaković, načelnik operativnega oddelka glavnega generalnega štaba.

* K BURNEMU ZBOROVANJU DRŽAVNIH NAMEŠČENCEV in poročili, ki ga je o njem prinesel «Slovenski Narod», smo naprošeni pričeti, da ni res, da bi si bil poverjenik

Ribnikar »priboril« besedo; kajti besedo je dobil od predsedujočega na tem zborovanju brez borbe in svoja dvakratna izjavljanja je mogel pričeti in končati brez vsakega odpora zborovalcev.

* LJUBLJ. OBČINSKI SVET ima jutri ob 17. uri redno javno sejo. Na dnevnem redu je med drugim nujni predlog podžupana dr. Trillerja glede ureditve prezidave in premetitve ljubljanskih kolodvorov. nadalje poročilo glede zgradbe mestne stanovanjske hiše na Prulah in poročilo o dopisu hišnih posestnikov v Ljubljani glede prenevede voženj s težkimi avtomobili.

* MESTO ZALNIH MANIFESTACIJ ZA NEODRESENO DOMOVINO se klerikalci prirejali v nedeljo protestne shode proti Jugoslaviji. Njihovi agitatorji in poslanci so hujskali neuko ljudstvo, češ, da hoče država pometati križe iz šol, menda pomoriti duhovnike (tako nekako razlagajo klerikalci »kanceljarskega« in odpraviti Boga. Kakor poročajo klerikalni listi, je bil govor posl. Skušljak sprejet »z nepopisnim ogorčenjem« izvajanja dr. Mohoriča so učinkovali kot električna iskra, dr. Stanovnik pa so »burno pritrdjevali«. Po tem izlegla, da navedeni trije bili na klerikalnih shodih glavni hujskalci.

* VEČERNI LIST OBDOJEN — VAŽNA ODLOČBA. »Večerni list« je imel v zadnjem času toliko obtožb na vratu, da je zaradi tega prenehal izhajati. Mislili so gospodje okoli tega lista, da se bodo s tem izognili neprijetni posledici obsodb, da morajo namreč objaviti vsako obsodbo. Dne 18. t. m. pa je bil bivši urednik tega revolverskega lista na obtožbo doktorja Oblaka obsojen na denarno globo in vrhu tega, da mora priobčiti zdaj na svoje stroške v drugih izhajajočih listih svojo obsodbo zaradi žaljivega članka, čeprav sam ne izhaja več.

* O MANIFESTACIJI NSS je priobčila »Jugoslavija« v nedeljo bombastično poročilo, ki se je celo uredništvu zdelo od muh. Redakcija je zato na prvem mestu med dnevnimi vestmi priobčila sledečo izjavo: »Za poročilo o manifestacijskem shodu NSS uredništvo ne (od-)govarja, ker ga ni (priobčilo) iz lastne inicijative.« Ta notica je izšla v »Jugoslaviji« deloma zabrisana, kakor smo izvedeli, je lastnik »Jugoslavije« g. Pesek ponoči poskusil izbrisati izjavo uredništva iz že stereotipiranega stavka. »Jugoslavija« je v zadnjem času popolnoma odložila krinko nadstrankarstva. Izgleda, da se je uredništvo uprlo političnim spekulacijam lastnika lista in je nastal konflikt med uredniki in g. Peskom.

* ODVETNIŠKA ZBORNICA za Slovenijo je imela včeraj izredni občinski zbor, da reši preživ bivešega mariborskega odvetnika dr. E. Mravlagga, ki ga je zbornični odbor črtal iz liste odvetnika, ker je optiral za Avstrijo in ki mu je postavil za prevzemnika pisarne tržaškega begunca dr. Kimovca. Dr. Mravlagg je zahteval, da potrdi zbornica kot prevzemnika mariborskega nemškega odvetnika dr. Mühleisna; zbornični odbor pa je to zahtevo odklonil z utemeljitvijo, da v času, ko Nemci na Koroškem odklanjajo iz nacionalnih ozirov vpis koroškega rojaka dr. Schaubacha, ne more potrditi odvetnika nemške narodnosti kot prevzemnika dr. Mravlaggove pisarne. Občinski zbor odvetniške zbornice je po poročilu referenta dr. Žirovnika soglasno zavrgel dr. Mravlaggovo in dr. Mühleisnov priziv kot neutemeljen. — Nato je poročal dr. Lovrenčič o slučaju dr. Schaubacha in o protikupekli, ki jih je storil zbornični odbor v tej zadevi. V debati, v katero so posegli dr. Oblak, dr. Tavčar, dr. Fermeve, dr. Rosina, dr. Triller, dr. Fettich in dr. Rybač, se je naglašalo, naj se započeta akcija v sporazumu z vlado najodločneje nadaljuje. Občinski zbor je odborove ukrepe soglasno odobril in mu izrekel svoje zaupanje. — Mučen utis je napravilo, da se je dr. Rybač na občni zbor sam — dr. Mühleisen, ki se je celo oglašil k besedi, češ da naj se zbornica pri svojih ukrepih ravna vedno po načela pravičnosti. Zagotovilo se mu je, da bodo slovenski odvetniki napram svojim nemškim tovarišem ravno tako pravični, kot je bila nemška koroška odvetniška zbornica proti Slovencu dr. Schaubachu.

* S 1000LETNO KULTURO se kaj radi bahajo Italijani, v resnici pa se prav malo zavedajo svoje dolžnosti napram civilizaciji. Glede aneksijske slavnosti v Tolmini, se poročajo o junastvih, ki so jih zagrešili italijanski kulturnosci. Dr. Serjunovo hišo, nadalje Modrijanovo in zlasti župnišče so zamazali z napisi, ki se morajo gnusiti tudi vsakemu poštemu Italijanu. Med mašo so vdrli v zvonik ter kričali, ko so šli iz cerkve: »Furor i sciavi!« Zvečer so vdrli v župnišče, žugali z revolverji ter zahtevali cerkvene ključke. Pokazali so de-

ško z mrtvaško glavo in bodalom. Opravičeno vprašuje »Goriška Strža« mogočno gospodo v Trstu: Kako dolgo bo še trajalo, da se odločijo za nastop proti takemu početju? Ali smo še v kulturni državi, ki zna in hoče varovati svoje državljane pred vsakim nasiljem?

* KDO JE RADIČEV J. J. NEČKO? Prasko »České Slovo« objavlja članek pod naslovom »Sramota«. V članku nastopa senator Klofač v imenu dobrega slovesa češkoslovaškega imena v Jugoslaviji proti Janu Janečku, poslancu Radičeve stranke. Senator Klofač izjavlja, da bi se ta Radičev pristaš, če bi bil ostal v Češkoslovaški moral pred sodiščem zagovarjati zaradi raznih deliktov, katere je v vojnem času zagrešil na svojem narodu. Članek konča z besedami: Za češkoslovaški narod tak Janeček ne sme govoriti med Jugoslavlani. Če bi bil ostal pri nas, bi sedel v kraljini!

* DELO RAZMEJITVENE KOMISIJE V MARIBORU. Tehniško osebje razmejitvene komisije nadaljuje delo na določenih mejah. Skupina, ki je bila pred par dnevi na Kaplji napadoma, se je vrnila včeraj z vojaško asistenco, da nadaljuje postavljanje mejnikov. Glavni hujskalci na Remšiču so bili aretirani in izročeni sodišču. Med njimi je tudi znani nemškutarski župnik Lenz. Druga skupina dela med Sv. Duhom in Muro, tretja pa ob Muri.

* POMOČ KOROŠKI BELI. Predsednik deželne vlade dr. Baltić je obiskal v soboto Koroško Belo, da si je ogledal tam na licu mesta poškodbe po požaru, nastalem vsled bomb, ki so jih vrgli Italijani za časa vojne in je zagotovil občinarjem v zamislju sklepa zadrge seje deželne vlade izdatno vladno podporo v olajšanju socialne bede v tamošnji občini.

* SESTANEK POLITIČNEGA KLUBA JDS v Mariboru, ki bi se moral vršiti 22. t. m. zaradi občnega zbora Jugoslovanske Matice odpade.

* OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKE MATICE, podružnica Maribor, se v nedeljo zaradi slabe udeležbe ni mogel vršiti in je preložen za torek 22. t. m. ob 20. uri. Na ravno čestno za sicer zavedni Maribor.

* DRUŠTVO PRAVNIK priredi v sredo dne 23. t. m. ob 5. popoldne v justični palači seča št. 79 sestanek, na katerem bo poročal univ. prof. dr. Metod Doležal o temi: »Določila o tisku po sklepah ustavnega odbora«. Vabljeni so osebno tudi gg. uredniki in izdajatelji časnikov.

* ODBOR KOLA SLOVENSkih SESTER ima svojo prvo sejo 22. t. m. ob 5. popoldne na mestnem magistratu.

* DRUŠTVO SLOVENSkih UČITELJIC rabi svoje članice z deželne na važca sestanek v sredo 23. t. m. ob 10. popoldne v risalnici Mladike. Dnevni red: Izvenšolsko delovanje. Pridite vse!

* ZAHTEVE PROFESORJEV. Proforsorško združenje je poslalo ministrstvu prosvete zahtevo po povišanju proforskih plač, v kateri naglašajo, da bo gotovo trpel pouk, če se zahtevam ne udeležijo.

* ZA ZBOLJŠANJE POŠTE. Glavna direkcija za pošto in brzojav je predlagala, naj se uradnikom izplača po 10 »ar od vsakega zaboja, v svrhu hitrejšje ekspedicije.

* ZVIŠANJE PISEMSKE POŠTARINE? Ministrstvo za pošto in brzojav bo v kratkem zvišalo — kakor poročajo »Jugoslovanski Lloyd« — poštarino za pisma. Za navadna pisma bo znašala poštarina v notranjosti naše kraljevine pol dinarja, za inozemstvo pa en dinar.

* USTANOVNI OBČNI ZBOR KOLA JUGOSLOV. SESTER V LJUBLJANI. V nedeljo, dne 20. t. m., se je vršil ob 2. uri popoldne v Narodnem domu ustanovni občni zbor »Kola jugoslovenskih sester«, na katerega sta došli tudi srbski delegatini g. Persida Prodanovičeva, predsednica »Kola Srpskih sester«, ter tajnica gđ. M. Teodorovičeva. Navzočih je bilo okrog 1000 narodnih žen iz vseh slojev in krajev. Po pozdravnem govoru predsednice pripravljalnega odbora ge. dr. Tavčarjeve, so sledili govori srbske delegatini, ki je zagotovila, da se bo tudi »Kolo Srbskih sester« udeležilo v to skupno kolo, govori gg. Hinterlechnerjeve, Debelakove, Achtigove, Kokaljeve, Stupice in Poljančeve. Vsi govorci s bili z navdušenjem sprejeti. Po sprejetju pravil so se vršile volitve. Soglasno je bila izvoljena za prvo predsednico ga. dr. Tavčarjeva, v odbor pa 32 gospe. Po volitvah se je sklenilo, da se odpošlje kralju in regentu brzojavno pozdravo novo ustanovljenega »Kola«. Nato je ga. Prodanovičeva izročila v imenu »Kola Srbskih sester« društvu 2000 dinarjev, kot prvo darilo. Shod je zaključila himna »Bože pravde«, katero je pela vsa dvorana.

* MARIBORSKO MESTNO KOPALIŠČE bo odprto v sredo in soboto.

* AVTOMOBILNA ZVEZA RAKEK. STARI TRG. Med Rakom in Starim trgom se je uvela avtomobilna zveza. Avto odhaja vsak dan ob tri četrti na štiri zjutraj iz Starega trga, iz Rakeka nazaj pa ob 17. uri. S to vožnjo je zvezan osebni in poštni promet.

* KOROSKI BEGUNCI se vabijo na prijateljski sestanek za dne 28. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilno pri »Majaron« Stara pet 1, nasproti dež. bolnice. Razpravljalo se bo o medsebojnih stikih in važnih bagunskih zadevah. Sklicatelj J. Obilnik.

* OTVORITEV ŠPORTNE SEZONE ILIRIJA: RAPID = 8:0. Lepo vsmo je privabilo v naše prijatelje športa na igrišče »Ilirija«, kjer se je vršila prva letošnja tekma med dvema najboljšima društvoma »Ilirija« in »Rapid«. Sprejel vase bivešega igralca »Horčič« in se je s tem okrepil. Videl se je, da društvo ni še v formi, zato ni moglo doseči uspeha. »Ilirija« se je lepo razgledala in je bila posebno pred golom razgledna. Mariborski sicer znani golman Novinaček ni mogel zadržati golov, ki so takoj v začetku pokazali premoč »Ilirije«. Polovica, 4:0. Igra je bila živa. Občinstva do 2000.

* DRUŠTVO UPOKOJENCEV JUŽNE ŽELEZNICE V LJUBLJANI sklicuje v ponedeljek svojih članov, ki se vrli na velikonočni ponedeljek dne 28. t. m. ob pol 14. uri v vrtnem salonu pri »Novem svetu«, Marije Terezije cesta. Vabljeni so tudi nečlani, da se tega važnega sestanka udeležijo. Odstoj bo društvo delovalo le za člane. — Odbor.

* VISOKA STAROST. V nedeljo zjutraj je umrla najstarejša ljubljanka Klementina Bosizio v starosti 101 leta.

* SMRTNA KOSA. Dne 18. t. m. je umrl v Celju po dolgi bolezni hišni posestnik Antona Maloprou, dne 17. t. m. pa trgovcu Valentinu Hladinu sinček edineček Valter.

* ZAPRT BANČNI RAVNATELJ. Včeraj popoldne so bančnega ravnatelja K. tovariši pomotoma zaprli v bančnih prostorih, tako, da mu ni bilo drugače preostajalo, kot zlesti skozi okno po lestvi na cesto. Prizor je privabil na Mestnem trgu veliko radovednih gledalcev, ki so se nad ne navadno dogodkom zabavali!

* ODMEV IZ PROCESA PROTI DR. BRATKOVIČU. V Slov. Gradcu je bil aretirani gostilničar Jakob Vrečko, ki je obdolžen, da je na dan pred porotno razpravo proti dr. Bratkoviču in tovarišem v Celju vplival na priča, naj izpovedo ugodno za obtožene. En slučaj mu je že dokazan. Vrečko je na večer pred razpravo izjavil, da bo dr. Bratkovič čisto gotovo oproščen.

* TRAGIČNA SMRT VSLED ŽIVČNE BOLEZNI. Iz Maribora nam poročajo: V nedeljo dopoldne se je ustrelil z dvocevko v Gosposki ulici št. 56 stanujoči, splošno priljubljeni višji kurat mariborske vojaške realke, Peter Stefan, rod. Ceh. Tožil je že dalje časa, da ima strašne živčne bolečine. Pred leti ga je napadel tudi stekel pes in je bil zato v Pasteurjevem zavodu. Služkinja je menda slutila nesrečo in je svojemu gospodarju skrila samokres, dočim na dvocevko ni mislila. Ko se je v nedeljo vrnila domov, je našla kurata težko ranjenega in vsega krvavega na tleh. Poklicala je takoj rešilno postajo, ki je nesrečneža prepeljala v bolnico, kjer je ob 14. uri umrl.

* PET KONJ ZGORELO. V soboto je stal na Pragerskem kolodvoru transport konj, last tvrdke Hafner iz Zagreba. Konji so bili namenjeni za izvoz. Spremljevalec je v vagonu, v katerem se je nahajala krma in slama prižgal svečo, katero je pozabil ugasniti, ko se je odstranil. Med premikanjem vagona se je sveča prevrnila. Vagon je bil v trenutku v plamenu. Le skrajnemu naporu službojočih železničarjev se je posrečilo, da se niso vneli še ostali vagoni. V vagonu je zgorelo tudi pet konj, tri močno ožgane pa so prepeljali v Maribor, kjer so jih morali takoj ubiti.

* GOZDNI POŽAR NA ŠMARNI GORI. Zaradi neprevidnosti izletnikov se je v soboto popoldne na Šmarni gori vnela suha rava. Ogenj se je hitro razširil in uničil znaten gozdni kompleks.

* VLOMILSKA DRUŽBA POD KLJUČEM. Kakor smo nedavno poročali, je tatinska družba pred dnevi vlomila v tukajšnje manufakturno trgovino Schwab in Bizjak ter odnesla blaga za 80.000 kron, katerega pa je pustila ob bregu Ljubljance in pobegnili. Policiji se je posrečilo, prijati tatinsko družbo: dva moška in eno žensko, ki je po daljšem tajanju končno priznala vlom. Usoden za troperosno deteljico je bil ključ, katerega so vlomilci pozabili v kjučavnični trgovini. Policija je po intenzivnem poizvedovanju dognala, kateri ključavničar je ključ izgotovil in tudi kdo ga je naročil. Ključ je naročila Marija Svagelj, pri vromu pa sta sodelovala Fran Meršnik in Jakob Turko. Vsi trije so v zaporu.

Gospodarstvo

Dvajsetletnica slov. trg. društva »Merkur«

Slov. trg. društvo »Merkur« je imelo v soboto dopoldne svoj dvajseti redni občni zbor, ki ga je vodil njegov predsednik g. Lilleg. Ustanovljeno 25. novembra 1900 si je stavilo društvo kot glavno nalogo braniti interese slovenskega trgovskega stanu, izdajati slov. trg. knjige, lastno glasilo, urediti knjižnico in čitalnico, pripraviti tečaje itd. To nalogo je društvo, tudi izvršilo kakor je razvidno iz poročil društvenega tajnika g. Goloba.

Ob ustanovitvi društva je bilo »Trgovsko« bolniško in podporno društvo in glavni trgovci v nemških rokah. Šele po pričakovanju »Merkurja« so slovenski trgovski krogi dobili večino v obeh društvih. Kot glasilo društva je izhajal »Narodno gospodarski Vestnik«, ki so ga urejevali dr. Murzik, dr. Marn in končno dr. Windischer, l. 1907. pa je društvo izdalo prvi »Trgovski koledar«, ki je vedno izhajal od 1915. l. Društvo je s pomočjo Uprave komisije za prehodno gospodarstvo, nadaljevalo izdajanje slov. trgovskih knjig in sicer je izšla »Trgovska korespondenca« lanske leto, za letošnje pa se pripravlja »Menično pravo«. Pred vojno so izšle sledeče knjige: »Kilometerski kazalec«, »Knjigovodstvo«, »Trgovsko računstvo v treh delih«, »Trgovsko korespondenco«, »Menično pravo«, in več brošur kakor »Sotrudniški račun« itd.

Da dvigne kulturni in gospodarsko-politični nivo svojih članov, je društvo prirejalo predavanja, poučne tečaje, poučne izlete, tečaje za stroje, poučevalo laščino, knjigovodstvo, korespondenco, železniške tarife itd. Za priročje leto pripravljata tečaj za carinjenje. Društvo ni zanemarljivo svojega naraščanja. Dajalo je vajencem priliko shajati se ob nedeljah popoldne v društvenih lokalih in izpopolnjevati potom predavanj in poslušati izletov svoje znanje. Spoznavajo se trgovskimi sodniki so trgovci regulirali različna vprašanja, tako nedeljski počitek, zapiranje trgovin, obrtni sodišče, zavavarovanje zasebnih nameščenec, volitve v razne davčne komisije, odprava noveletnih dani, obvezni zakon o strokovni vsposobljenosti itd. Glasom društvenega sklepa je l. 1908. začel poslovati lasten denarni zavod »Trgovska obrtna banka«, ki pa je po treh letih vsled takratnega neugodnega finančnega položaja prešel v last Jadranske banke.

Da pospeši medsebojno spoznavanje med trgovci, gojitev stanovske skupnosti in da širi enotno naziranje v vodilnih vprašanjih je društvo priredilo večje število shodov, tako 1906. v Postojni, 1907. prvi vseslovenski trgovski shod v Ljubljani in lanske leto drugi vseslov. trg. shod v Ljubljani. Na lanskem zborovanju vseslov. trg. shoda se je po inicijativi društva »Merkur« izvršilo združenje po doželi raztresenih gremijev v »Zvezji trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani«.

Od dobrotvornih naprav jo omeniti »Podporni sklad« brezposelnih in onemoglih članom, vdovam in sirotam, Zaklad za »Trgovski dom« in »Posredovalnico«.

Društvo je koncem preloženega leta štelo 6 ustanovnih, 524 rednih in 86 podpornih članov. Pri volivah so bili izbrani v predsedstvo gg. Lilleg, dr. Windischer in Sekula. Kot drugi častni član društva je bil izvoljen veletrgovec A. Šarabon (prvi je pok. Iv. Murzik).

Kakor smo že poročali si je društvo stavilo na zadnjem občnem zboru kot glavno nalogo v bližnji bodočnosti zgraditi v Ljubljani »Trgovski dom«.

= Avtomobilna prometna delniška družba v Ljubljani, Pogačarjev trg št. 3, ki namerava v kratkem otvoriti med kraji, ki so odrezani od železniškega prometa, avtomobilne proge, vabi merodanje činitelje, ki bi imeli interes na otvoritvi kakte proge, da podajo morebitne predloge na omenjeno družbo. 545

= Razstava v Osijeku. Ob priliki pokrajinskega sokolskega zleta v Osijeku na Vidov dan prireda tamošnji gospodarski krogi gospodarsko razstavo, ki naj pokaže posebnosti osješke okolice, zlasti glede živinoreje.

= Občni zbor Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode v Ljubljani. Koncem leta 1919. so se nacionalizirale papirnice Vevče, Goričane in Medvode, ki so bile last družbe Leykam-Josefetal na Dunaju. Nova družba, v kateri je 61% jugoslovanskega kapitala, jih je prevzela za 20 milijonov vrn. Včeraj se je vršil prvi občni zbor Združenih papirnic, ki je podal za prvo poslovno leto jako ugodne rezultate. Tovarne so delale s polnim obratom, vendar zahtevam po papirju niti zdaleka niso moge zadostiti. Zlasti dokler se ni pojavila avstrijska konkurenca vsled padca avstrijske krone. Izdelale so 557 vagonov najrazličnejšega papirja. Glede surovin so tovarne skoro popolnoma navezane na uvoz iz Avstrije, (celuloza, lesovina itd.), vsled česar je tudi produkcija dražja. Neugoden plebiscit na Koroškem, je tudi na produkcijo našega papirja slabo vplival, ker

smo izgubili celulozno tovarno v Rebercah pri Zeleni kapli. Papirnice bodo morale zato zgraditi nove tovarne za celulozo oz. lesovino. V ta namen je občni zbor sklenil povišati delniško glavnicco od 20 na 40 milijonov vrn. Nova emisija se razpiše med 15. in 30. aprilom. Račun izgube in dobička izkazuje za preteklo poslovno leto skoro 7 milijonov, 600 tisoč kron čistega dobička. Od tega dobiijo delničarji 1.600.000 K za 5% dividendo in 3% superdividendo, uradništvo in delavstvo za renumeracijo oz. ustanovitev podpornih fondov 1 milijon 200.000 kron, rezervni zakladi 4 milijone kron, upravni svet in nadzorstvo 650.000 kron, za dobrodelne namene se je votalo 50.000 K.

= Monopol izseljeniškega prometa. Angleško parobrodsko društvo »Cunard Line« je zaprosilo od naše vlade monopol za ves izseljeniški promet s Severno Ameriko. Po našem mnenju se ne sme odajati tak monopol niti enemu društvu, najmanj pa kakemu tujemu.

Borza 21. marca

Zagreb, devize: Berlin 228,50 do 230. Newyork kabel 141 do 141,50, ček 139,50 do 141,25, Praga 191 do 195, Dunaj 21,25 do 21,75, London izplačilo 550 do 558, ček 548, Pariz 985 do 995, Budimpešta 40. Valute: dolar 137,75 do 138, avstrijske krone 24, rublji 70 do 75, češke krone 181 do 184, napoleonondri 475 do 479, marke 226, leji 200, angl. funt 570. Blagovna borza: moka št. 2 brez vreče 1450, koruza 465 do 470, oves 395, proso 400, fižol zacarjen 550, vse franko vagon Zagreb; krušna moka franko skladišče Zagreb 1250.

	denar	blaga
Banka za Primorje	925	978
Hrvatska eskomptna banka	1365	1390
Jugoslavenska banka	558	565
Ljubljanska kreditna banka	910	920
Prasiedion	11200	11260
Rečka pučka banka	420	425
Eksploatacija drva	1465	
Gutman	1430	1440
Slavonia	1175	1190
Srpska banka	740	745
Narodna banka	615	
Trgovsko-obrtna banka	400	410
Jadranska banka	1825	
Goranla	658	700
Banka Brod na Savi	305	310
Dubrovačko parobrodno dr.	6100	

Beograd, valute: dolar 34,60 do 34,90, funti 138 do 139, franki 245 do 248, lire 140 do 142, leji 49,25 do 49,75, levi 43 do 43,50, marke 56,50 do 57, češke krone 46,50 do 47, avstrijske krone 5-40 do 5,70, napoleonondri 118,50 do 120. Devize: London 140,50 do 140,75, Pariz 247 do 249, Zeneva 520 do 525, Praga 47,75 do 48, Dunaj 5,50 do 5,60, Berlin 55,50 do 57, Milan 143 do 145.

Dunaj, devize: Berlin 1081 do 1087, Curih 11525 do 11575, Budimpešta 205 do 207, Bukarešta 905 do 915, London 2600 do 2620, Milan 2665 do 2685, Newyork 875750 do 881750, Praga 875750 do 881750, Zagreb 464750 do 468750, Varšava 85 do 87, Pariz 4620 do 4650, Sofija 805 do 815. — Valute: marke 1079750 do 1085750, franc. franki 4580 do 4620, švic. franki 11475 do 11525, ogrske krone 203750 do 205750, lire 2645 do 2665, funti 2580 do 2600, levi 785 do 795, leji 886 do 896, dolarji 655 do 659, dinarji 1840 do 1860, poljske marke 91 do 92, pehoslov. krone 875 do 881, rom. rubelj 287 do 292.

Avstr. krona renta	100-50
„ majska renta	100-50
Ogrska krona renta	245-00
V. avstrijsko vojno posojilo	79-75
Turške srečke	3850-00
Avstr. kred. zav. za trg. in ind.	1514-00
Anglobanka	1665-00
Bankverein	1252-00
Länderbank	3130-00
Avstro-Ogrska banka	4800-00
Bosanska zemaljska banka	1500-00
Živnotenska banka	3770-00
Državne železnice	5305-00
Lombard	3555-00
Alpine-Montan	7600-00
Praška železna industrija	14400-00
Trboveljska premogokopna	4710-00
Leykam. papirnica	11500-00
Kranjska železna industrija	9200-00
Zenica-železo	9950-00

Curih: Berlin 9755, Newyork 574, London 21751, Pariz 40, Milan 23755, Praga 760, Budimpešta 180, Zagreb 4-00, Bukarešta 790, Varšava 0760, Dunaj 180, avstrijske krone 110.

Berlin: Italija 24825 do 24875, Pariz 42955 do 43045, Švica 107290 do 107510, Dunaj 1848 do 1852, Praga 8210 do 8230, Budimpešta 1915 do 1925, London 24025 do 24075, Newyork 61555 do 61695.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 306 m nad morjem									
Dan	Čas opazovanja	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec	Sl. opazovalec
21. marc	7. uri	734-0	5-2	sl. sevrah.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.
	14. uri	732-6	18-0	sl. sevrah.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.
	21. uri	739-3	7-3	sl. sevrah.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.	voj. obl.

Srednja včasna temperatura 3-2, normalna 4-6
Vremenska napoved: lepo hladno sev. vreme
Sonce vzhaja ob 6-00 zahaja ob 18-12

Celjsko

Zensko društvo

Celjsko »Zensko društvo« je imelo dne 9. t. m. svoj občni zbor. Tajnica je poročala o delovanju društva v zadnjih dveh letih, blagajničarka je podala blagajniško stanje. Gd. Košir je pregledala knjige in jih našla v redu. Nato je bila izvoljena za predsednico ga. Sernečeva, za odborice pa ge. Božičeva, Sterečkijeva, Berčeva, Sedlarjeva, Jermanova, Dečkova, Ziharjeva, ter gd. Knezova in Zupančičeva. Pregledovalkam računov gd. Jermanova in Koširjeva.

Zensko društvo ima namen vzbujaati ženstvo k resnemu delu na prosvetnem in socialnem polju. Stoji na demokratični podlagi ter hoče brez razlike stanu in strank združiti vse ženstvo celjskega okraja in ga pridobiti za najraznovidnejša dela — ter vsaki dati priliko se udeleževati po zmognosti. V ta namen je odbor sestavil načrt za prihodnjo dobo, ko bo treba najprej organizatoričnega dela. Ustanovitve se bodo morale krajevne organizacije kot odseki celjskega Zenskega društva. Z dopisi in osebno agitacijo hočejo članice društva vzbuditi zanimanje za delo in pridobiti vse, ki so dobre volje, pridobljene pa podpirati z navodili in vsemi potrebnimi sredstvi. Društvo naroči reviji »Jugoslovanska žena« in »Žena«, hoče prirediti vsak mesec redna predavanja iz vseh panog življenja, otvoriti srbohrvatski tečaj, si prizadevati, da bodo njegove zastopnice v vseh javnih korporacijah, ki odločajo o mladinskih, šolskih, zdravstvenih, kulturnih in sploh javno blaginje tičečih se zadevah.

Slovenska žena tudi ne bo pozabila naših izseljencev. Veliki narodi se trudijo, da si ohranijo svoje ljudi naš pa »v daljo kot seme razpija svoj plod«. Zato naj zveza vseh jugoslovanskih ženskih društev zahteva od vlade, naj tam, kjer se je naselilo mnogo naših ljudi, nastavi neumorno delavne žene, ki bi tam, kjer tuje vlade ne dovoljujejo tujcem zasebnih lastnih šol, v nedeljskih in večernih šolah in predavanjih vzdrževale spomin na domovino, ki bi šle na stanovanje posameznikov, jim svetovale, pomagale, jih organizirale — bile pa tudi v stiku z domovino, da bi vračajoči se našli kruh. To in še mnogo drugega dela čaka zavodno in misleče slovensko žensvo. Pridobiti pa moramo zanj vsako Jugoslovanko, saj znaša članarina letno samo tri dinarje.

Italija in njeni židje

(Dopis iz Rima.)

Menda so se že tudi Italijanom odprle oči, da žid vedno in povsod skriva svoje židovstvo pod krinko narodnosti. Vsak narod ima svoje posebne domače žide. Povsod se zalotijo ti paraziti človeštva.

Za Wilsonom stoji Rabbi Stephan Wyse, za Clemenceaumem so stolovali Cornelius Herz, Mandel in Wormser in Lloyd Georgeju stoji »ob strani« Samuel, Montagu, Sassoon in Rufus Isaacs.

V Rimu so skoraj vse banke v židovskih rokah: Gino, De Porto Gastone, Friedmann, Hannau, Levi, Millul, Recanati, Sacerdoti, Soria Rafaele, Consolo, Vitale, Sonnino, De Montil itd. — »Nemški« italijanski židje operirajo z »Banca Commerciale Italiana« in so nedavno osnovali v Budimpešti »Banca Ungaro-italiana«. Na čelu te banke sta tržaška čifuta Camillo Castiglioni in Giuseppe Toeplitz.

Dve vrsti čifutov vladate v Italiji: »Francoski« židje linije Louis Dreyfuss (Banque de Paris et des Pays Bas, Banque Franco-Serbe, Société Générale itd.) in »nemški« židje linije Camillo Castiglioni-Toeplitz. Med eksponenti »nemške« linije sta Tržačana Ehrenfreund in Goldschmidt, med »francoskimi« pa židovski senator Maks Bondi.

V italijanski politiki se izza leta 1890. ponavljajo skoraj vedno ista imena: Luzzatti, Sonnino, Salandra, Orlando. Znani židovski politiki novejšje Italije so izven imenovanj: Malvano, Blank, Ottolenghi (vojni minister), Spingardi, Ferrari, Nathan, Barzilai, Sacerdote, Piccolini, Mussolini, Treves, Gondolfi, Federzoni, Mangini, Joel, Weill, Boissarelli, general Segré, d'Annunzio in pred vsemi — Garibaldi.

Tudi v italijanski žurnalistiki imajo monopol židje. Slavni urednik »Avanti« ja je žid Ferri. Njegovi pomočniki so židje: Lazzari, Claudio Treves, Sacerdote, Lafargue itd. Večina delnic »Corriere della Sera« je v rokah žida Crespija. Glavni delničar »Giornale d'Italia« je židovski potomec minister Sonnino. »Messaggero« je last pariškega bankirja Dreyfussa. Na čelu »Società Editoriale Italiana«, ki je lastnica »Secolo«, stoji žid G. Pontremoli. In v »Agenzia Stefani«, (italijanskem dopisnem uradu), sedite židovski familiji Friedländer in Meyer, slednji od tržaškega »Il Piccolo«.

Razume se, da je tudi v Italiji boljševiško gibanje v židovskih rokah. Glavno tožadovno ulogo igra žid Otto Lenghi, »Capo della Federazione dei postelegrafonici«. Društvo »Lega politica delle donne italiane« predseduje — tržaška čifutinja Amalija Bosse, tajnik je pa — Ascoli Nathan. — Pod pretvzco antiboljševizma uganjajo svoje šale takozvani »ruski židje v Italiji«. Predsednica pomožnega društva za »ruske žide v Italiji« je čifutinja Vera Rosa Eisenstadt, ki je imela drzno čelo, da je v Rimu v imenu »slovanskih žen« nagovorila — Wilsona. — V »ruski« koloniji v Rimu ima odločilno besedo neki Kelov, prej korrespondent oficijelnega Petrogradskega korespondenčnega urada in oficijozni žur-

nalist carskega režima. Njegovo pravo ime je — Smul Abram Aser. Drugi agent boljševikov je Viljem Vidovozov, v čigar spremstvu se nahaja sestra žene Sinovjev-Apfelbauma. On je nekak oficijozni poslanik sovjetske Rusije v Rimu.

Hugh Conway:

Iz teme v luč.

Roman.

Ceprav sem bil zdaj že večkrat ž njo skupaj, nisem bil zadovoljen s svojim napredkom. Vedel sem, da še nisem ubral prave strune v njeni naravi.

Kakor hitro je stara služabnica, dnuena, prijateljica, ali karkoli je že bila, okrevala, em izvedel nekaj presenetljivih novic. Moja gospodinja me je vprašala, če morem priporočiti njene sobe kakemu svojem prijatelju — človeku, takemu kot jaz, je rekla — ker namerava gospica Marcheva odpotovati, ima pa ona rajši gospoda v svojih sobah.

Bil sem prepričan, da je bil to udarec tiste stare coprnice Tereze. Strupeno me je pogledovala, kadar sva se srečala na stopnicah, mi za dirčno odgovarjala če sem jo vprašal ali je že doula okrevala od posledic svoje nezgode — z eno besedo, uvidel sem, da je moja sovarznica, da je spoznala moja čustva do Pavline in da stori vse, kar je v njeni moči, da prepreči vsako snidenje. Nemogoče mi je dognati, kako daleč sega njena moč in njen vpliv do deklice, vendar je že nekaj časa nisem več smatral kot zgolj služabnico. Vest, da nameravate moji dve sestanovki odpotovati, mi je pričala, da se moram s to neprijetno staro strežnico na eni ali drugi način bolj sprizniti, če hočem, da bo moja ljubezen do Pavline uspešna.

In še tisti večer, ko sem jo slišal prihajati po stopnicah, sem odprl vrata, ravno ko je prišla dol.

»Signora Tereza«, sem rekel na moč uljudno, »ali ste tako prijazni ter stopite malo v mojo sobo? Rad bi govoril z vami«.

Sumljivo me je pogledala, a je vseeno ustregla moji prošnji. Zapri sem vrata ter ji ponudil stol.

»Kaj pa vaše koleni — ali je že dobro?« sem jo vprašal sočutno in v italijanščini.

»Povsem dobro, Signor«, je odgovorila lakonično.

»Ali hočete kozarec sladkega vina? Nekaj ga imam tukaj-le«.

Tereza se navzlic najinemu neprijateljskemu razmerju ni branila in natočil sem kozarec ter jo opazoval kako ga je zadovoljno srkala.

»Ali se signorina — gospica Marcheva dobro počuti?« Danes je še nisem videl.

»Prav dobro«.

»O njej bi rad govoril z vami — gotovo ste že uganili«.

»Sem«. In pri tej besedi me je mrko, kljubovalno pogledala.

»Resnica«, sem nadaljeval, »vaše čuječe, zveste oči so videle, kar ne želim prikrivati. Jaz ljubim signorino Pavlino«.

»Ona ni za ljubezen«, je rekla Tereza nevoljno.

»Tako lepotico človek mora ljubiti. Ljubim jo in jo hočem poročiti. Bogat sem. 50.000 lir imam na leto. Znesek mojih dohodkov, ki je bil sijajen, ko je bil izpremenjen v njen domači denar, ni ostel brez pričakovanega učinka. Čeprav so bile njene oči, ko so se srečale z mojimi, neprijazne kakor vedno, mi je njihovo začudenje in naraščajoče spoštovanje pričalo, da sem se obrnil od njene najnežnejšega čustva — lakomnostični poželjivosti«.

»Povejte mi vendar, zakaj ne bi poročil signorino? Povejte mi, kdo so njeni ljudje, da se obrnem do njih ter jo zasnuhim«.

»Ona ni za možiteve«.

To je vse, kar sem mogel izvlči iz starice. Ni mi hotela povedati niti o Pavlinini družini ničesar niti o njenih prijateljih. Semo povdarjala je venomer, da ni ne za ljubezen, ne za zakon.

Ostajala mi je samo še ena pot. Terezijin žareči pogled, ko sem ji omenil svoje dohodke, je učinkoval name. Ponizati se moram do podkupovanja; konec opraviči sredstvo.

Ker sem tako pogosto poštoval, sem imel navado, da sem vedno nosil veliko vsoto denarja pri sebi. Potegnil sem listino iz žepa in naštel sto funtov v popolnoma novih bankovcih na mizo. Poželjivo se je Tereza ozirala po njih.

Ali veste, koliko je to?« sem dejal. Prikimala mi je. Potisnil sem nekoliko bankovcev proti njej. V nje-

nih suhih rokah je kar utripalo od poželjenja, da bi jih pograbila.

»Povejte mi, kdo so domači od gospice Marcheve, in potem lahko vzamete ta dva bankovca; vse ostalo pa bo vaše tisti dan, ko se poročiva«.

Starica je nekaj časa molče sedela, jaz pa sem vedel, da jo obhaja skušnjava. Zdjaci sem jo slišal, ko je mrmljala: »50.000 lir! 50.000 lir na leto!« Čar je deloval. Navsezadnje je vstala. »Ali vzamete denar?« sem vprašal.

»Ne morem. Ne smem. Zavezana sem. Ampak —«

»Ampak kaj?«

»Pisati hočem. Sporočiti hočem il dottoru, kar mi pravite«.

»Kdo pa je ta doktor? Lahko mu pišem ali ga obiščem«.

»Ali sem rekla il dottore? Zgovorila sem se. Ne, vi ne smete pisati. Sama ga hočem vprašati in on naj odloči«.

»Ali mu boste takoj pisali?«

»Tako«. Tereza se je ozrla po denarju ter se obrnila, da odide.

»Vzemite ta dva bankovca«, sem rekel ter ji izročil denar.

Z mrzlično radostjo jih je zapela v nedrje.

»Povejte mi, Tereza«, sem rekel za šalo, »povejte mi, ali mislite — ali je signorini — Pavlini — sploh kaj za mene«.

»Kdo ve«, je odgovorila starica osorno. »Jaz ne vem — ampak še enkrat vam povem, da ni ne za ljubezen ne za zakon«.

(Dalje prihodnjič.)

Imate bolečine? V obrazu? V celnem telesu? Vaše mišice in žilci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellejev Elza Fluid! Boste se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zapriju? Proti temu pomagajo prave Fellejeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec krepijoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Omot in poštena poseba, a najceneje. Evgen V. Feller, Stubička donja, Elzatr št. 351. 436 A

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Staubene potrebščine:

Portland-cement, zidno in strešno opeko, cementne strešnike, cementno-azbestni škrič (eternit), cementne cevi, dražne cevi, apno, Watproof (cerazit), asfalt, izolirne plošče, lesni cement, pristno strešno lepenko št. 80, 100 in 120, strešni lak, katran, karboline, gips itd. dobavlja

Ljubljanska komercialna družba
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen
stavebeni inženjer
Ljubljana
Bliščeva ulica št. 7.
Specijalno stvarbene podjete
za betonske, železobetonske
in vodne zgradbe.
Izrada vodnih sil.

Prodaja se iz proste roke lepo posestvo z vinogradom in lepim gozdom ter sadnim vrtom, detrt ure od rušinka in postaje Šentjanž, Dolenjsko. Cena 90.000 kron. Več se izve pri Frano Grahl, Gabrijele št. 25, pošta Krmelj, Dolenjsko.

80
rudarjev
(samcev)
potrebuje državni rudnik. Biti morajo po poklicu rudarji.
Ponudbe na Upravo Senjskih
532 Rudnika, Srbija. 4-3

Arhitekt in mestni stavbenik

VILJEM TREO
Ljubljana, Gospozvetska c. 10.
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850.
se priporoča za zgradbe vseh vrst ter iz-
vraja načrte in proračune. 400 10-3

Veliko zalogo
velikonočnih
in drugih 421 3
razglednic
po zelo nizki ceni pripo-
roča trdka
Ivan Bonač, Ljubljana.

DELNIŠKA TISKARNA

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 16.
Izdeluje vsakovrstne
tiskovine za urade,
trgovce in obrtnike,
društva, zasebnike.
Knjige, brošure, časopise. Točna izvedba,
zmerne cene. Zaloga
uradnih tiskovin za
okrajna glavarstva

Umetniške tiskovine,
brevotiske vseh vrst
izvraja tiskarna, ki
je opremljena z vse-
mi najmodernejšimi
stroji, pripravami in
tehničnim materija-
lom, najhitreje in do-
vršeno strokovnjaško

LASTNA KNJIGOVEZNICA
izvraja knjigoveška dela od najpreprostejše do najfinejše vrste

Čebulček in žlahtni semenski

grah priporoča SEVER & KOMP.,
Ljubljana. 498 10-5
Svinjsko mast, čisto, doma topljeno,
razpošilja in posuše
sprejema od 50 kg naprej po najnižji dnevni
ceni trdka Janko Popovič, Ljubljana.
320 39-19

Lahki voziček

na dveh ali še bolje
na štirih kolesih 20
kupl. Naslov se izve v upravi »Jutra«.
Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v »Jutra«

!! Za velikonočna darila !!

kupujte nove knjige Tiskovne zadrage:
D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2 K več.
A. Novačan, Voleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 1-50 več.
Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3. — 4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 3 K več.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sedna ul. 6'

„JADRAN“

d. z. o. z. 21 104-62
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9
ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:
Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenične otrobo, pšenično moko za krmo, praseño kašo, ješprenj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najfinejše namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, slivo bosanske zračno sušene, čebulo makovsko, oreho bosanske, petrolej salon-ski, belo čiščen, bencin v zabojih, sveče, sol morsko in nemško belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamčeno oljnat izdelek v zabojčkih in škatlicah vseh velikosti, milo pralno, kristalno sočo, portland cement, čevljo moške, deške in ženske, trpežno ročno delo v vseh številkah, ter različno drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna postrežba.

Kapital: K 20.000.000	SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA	Rezerve okrog K 6.000.000
INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPT- NO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU	LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ST. 1	IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE
DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA 243 26-4		